

היא רפואה לאדם, לגוף ולעצמות, בעולם הזה ובעולם הבא. שאמר רבי נחמיה אמר רבי נהוראי, הרפואה לאדם בעולם הזה בכל יום - מי שקורא קריאת שמע על תקוניה.

ואמר רבי נהוראי, בקריאת שמע יש מאתים וארבעים ושמונה תבות, כמנין מאתים וארבעים ושמונה איברים של אדם. והקורא קריאת שמע בתקוניה, כל איבר ואיבר נוטל תבה אחת לעצמו, ומתרפא בו. וזה רפואת תהי לשרף ושיקוי לעצמותיך.

ביתנים הגיע אותו התינוק עיף מהדרף, וישב לפניו. שמע את הדברים הללו, קם על רגליו ואמר: והלא בקריאת שמע אין שם אלא מאתים וארבעים וחמש תבות? אמר לו רבי חייא: שב בני. ישב. אמר: השמעת בני בזה דבר?

אמר לו: כן שמעתי מאבא, שבקריאת שמע יש מאתים וארבעים ושמונה תבות חסר שלש למנין איבריו של אדם. מה תקנתו? תקנו שהשליח צבור חוזר על שלש התבות הללו, ומקו? ה' אלהים אמת. כדי להשלים מאתים וארבעים ושמונה תבות על הקהל, וכדי שלא יפסיק לאמת, לא פחות משלש, ולא יותר משלש.

ביתנים בא רבי יודא בנו של רבי פנחס, וישב אצלם, ואמר להם: כמה עסקתם? אמרו לו: בדברי קריאת שמע, וכך אמר התינוק הזה. אמר: ודאי שכך הוא, וכך אמר רבי יוחנן בן נורי אמר רבי יוסי בן דורמסקית משמו של רבי עקיבא, חסידים הראשונים תקנו קריאת שמע כנגד עשרת הדברות, וכנגד מנין איבריו של אדם. והרי חסרו מהן שלש?

לשרף וגו'. התורה היא רפואה לאדם, לגוף ולעצמות, בעולם הזה ובעולם הבא. דאמר רבי נחמיה אמר רבי נהוראי, אסוותא לבר נש בהאי עלמא בכל יומא, מאן דקרי קריאת שמע על תקוניה.

ואמר רבי נהוראי, בקריאת שמע יש מאתים ושמונה וארבעים תיבות, כמנין מאתים ושמונה וארבעים איברים של אדם. והקורא קריאת שמע בתקוניה, כל איבר ואיבר נוטל תבה אחת לעצמו, ומתרפא בו. ודא איהו רפואת תהי לשרף ושיקוי לעצמותיך.

אדהכי, מטא ההוא ינוקא, לאי מאורחא, ויתייב קמיהו. שמע אליו מלין, קם על רגלוהי ואמר, והלא בקריאת שמע אין שם אלא מאתים וארבעים וחמשה תיבות. אמר ליה רבי חייא, תייב בני, יתיב, אמר, בני שמעת בהאי מידי.

אמר ליה, כן שמעתי מאבא, דבקריאת שמע יש מאתים ושמונה וארבעים תיבות חסר תלת, למנין איבריו של אדם. מאי תקנתיה. תקינו, דשליח ציבור חוזר שלשה תיבות אלו. ומאי נינהו. ה' אלהיכם אמת. כדי להשלים מאתים ושמונה וארבעים תיבות על הקהל. וכדי שלא יפסיק לאמת, לא פחות משלשה, ולא יותר משלשה.

אדהכי אתי רבי יודא בריה דר' פנחס, ויתייב לגבייהו, ואמר להו, במאי עסקיתו. אמרו ליה, במילי דקריאת שמע, והכי אמר האי ינוקא. אמר, ודאי הכי הוא, והכי אמר ר' יוחנן בן נורי אמר רבי יוסי בן דורמסקית, משמיה דר' עקיבא, חסידים הראשונים תקנו קריאת שמע כנגד עשרת הדברות. וכנגד מנין איבריו של אדם. והא חסרו מהם שלשה.

תקנו שיהא שליח ציבור חוזר ומשלים אותן. ומהן? ה' אלהיכם אמת.

בתפלה תקנו שלש ברכות ראשונות ושלש ברכות אחרונות. בקריאת שמע - שלשה שמות בראשונה, ה' אלהינו ה', ושלשה שמות באחרונה - ה' אלהיכם אמת. וכל הקורא קריאת שמע כמו זה, בידוע שאינו נזוק באותו יום.

וכך האומר קריאת שמע שלא עם הציבור, אינו משלים איבריו, מפני שחסר השלש תבות ששליח ציבור חוזר. מה תקנתו? יכון בחמש עשרה ווי"ם של אמת ויציב.

ועם כל זה היה קורא עליו אבא, ^(קהלת א טו) מענות לא יוכל לתקן וגו'. אותן שלש תבות שבקריאת שמע ששליח ציבור חוזר אותן, לא יוכל להמנות אותם לתשלום מאתים וארבעים ושמונה כשאר הציבור. אמר לאותו התינוק, פסק פסוקך! פתח ואמר, ^(שם ט) עיר קטנה ואנשים בה מעט.

רבי בון הטעין יום אחד אחרי רבי שמעון בן יוחאי בעלית סלע אחד, ביום ההר. ראו צפור אחת נודדת מגוזליה, ואחרים באים, ומרטו את כנפיה, ועליה אמר את הפסוק הזה, ^(משלי כג) כצפור נודדת מן קנה בן איש נודד ממקומו.

בעוד שהיו הולכים, ראו נחש אחד שהורג אדם והולך לו, וראו אריה שטורף און ואוכל. אמר רבי שמעון, מה תועלת לו לנחש הזה שטורף לחנם?

פתח ואמר, ^(איוב ט) אשר בשערה ישופני והרבה פצעי חנם. אשר בשערה - זה השטן, שדרפו כנחש, טורף והורג לחנם ולא מועיל לו. ישופני - כתוב כאן

תקנו שיהא שליח ציבור חוזר ומשלים אותם. ומאי נינהו. ה' אלהיכם אמת.

בתפלה תקנו, שלש ברכות ראשונות, ושלש ברכות אחרונות. בקריאת שמע, שלשה שמות בראשונה, ה' אלהינו ה', ושלשה שמות באחרונה, ה' אלהיכם אמת. וכל הקורא קריאת שמע פהאי גוונא, בידוע שאינו ניזוק באותו יום.

וכך האומר קריאת שמע שלא עם הציבור אינו משלים איבריו, מפני שחסר השלשה תיבות ששליח ציבור חוזר. מאי תקנתיה. יכוון בחמשה עשר ווי"ן דאמת ויציב.

ועם כל זה היה קורא עליו אבא, ^(קהלת א טו) מענות לא יוכל לתקן וגו'. אותן שלשה תיבות שבקריאת שמע, ששליח ציבור חוזר אותם, לא יוכל להימנות אותם לתשלום מאתים ושמונה וארבעים כשאר הציבור. אמר לההוא ינוקא, אימא קראך. פתח ואמר, ^(שם ט) עיר קטנה ואנשים בה מעט.

רבי בון, טעין יומא חד, אבתרוי דרבי שמעון בן יוחאי, בסליקו דחד טינרא, ברמאה דטורא, חמו חד צפורא מנדדא מגוזלא, ואתיין אחרנין, ואמרטון אגפיה, ואמר האי קרא עליה, ^(שם כז ח) כצפור נודדת מן קנה בן איש נודד ממקומו.

עד דהו אלו, חמו חד חוויא, דקטיל בר נש, ואזיל ליה. וחמו אריא, דטריף אודנא, ואכיל. אמר רבי שמעון, מאי אהני ליהאי חוויא, דטריף למגנא.

פתח ואמר, ^(איוב ט יז) אשר בשערה ישופני והרבה פצעי חנם. אשר בשערה, דא שטן, דאורחיה פחיוויא, טריף וקטיל למגנא, ולא אתהני מיניה. ישופני, פתיב הכא ישופני,

ישופני, וכתוב שם הוא ישופך ראש. ומשום שבשערה ישופני, הרבה פצעי חנם. שדרכו להזיק חנם, וטורף טרף לחנם.

ואם תאמר שעושה בלי רשות - והנה פתוב רוח סערה עשה דברו? וכתוב (קהלת י) אם ישף הנחש בלוא לחש. נחש אינו נושף עד שלוחשים לו מלמעלה. שאמר רבי שמעון, יש שלוחשים לו מלמעלה, ולא נודע אליו אותו הנחש, והורג את מישהו אחר. אשרי מי שלא נודע אליו ולא נרשם לפניו.

מה פתוב באלימלך? (רות א) ושם האיש אלימלך. פיון שגורשם אצלו, הסטין בדין עליו, עד שהרג אותו, שפתוב וימת אלימלך. פיון שהתחיל בו, התחיל בבניו, והכל בענש של הדין, שאין ענש בענש של הדין. שלא יאמר הדין שהוא נענש לבדו, אלא הוא ובניו וכל ביתו יתפסו בחטא הדין.

הדין יש לו לרדף ולדעת אחרי מעשי בני העיר, מפני שהוא נתפס בחטאיהם. שלא יאמר הדין, אני פדי לדון דין בין איש לחברו, ולא יותר. אלא כל מעשי בני העיר תלויים על צוארו. ואם אוטם עיניו ממעשי העיר, הוא נתפס בחטאיהם.

אלימלך יכול היה לעמד ולהגן על דורו, וצדיק היה. בשעה שהקדוש ברוך הוא התעורר בדין על העולם, הוא משגיח בראשי העם, ורצה לכסות על אלימלך. בראשונה מה פתוב? איש סתם, ולא כתוב מי הוא. מיד קם המקטרג ואמר, ושם האיש אלימלך, שהוא נרשם ונודע הוא וכל ביתו.

מבאן למדנו, שאין דין בכל דור ודור שלא נרשם ונודע אצלו

וכתיב הַתָּם (בראשית ג טו) הוא ישופך ראש. ובגין דבשערה ישופני, הרבה פצעי חנם, דאורחיה לאבאשא חנם, וטרף טרפא למגנא.

ואי תימא בלא רשות קא עביד. והכתיב, (תהלים קמח ח) רוח סערה עושה דברו. וכתוב, (קהלת

י יא) אם ישף הנחש בלא לחש. (דף צה ע"ב) חיויא לא נשף, עד דלחשין ליה מלעילא. דאמר רבי שמעון, אית דלחשין ליה מלעילא, ולא אשתמודע לגביה ההוא חווא, וקטיל ליה לאתרא. זפאה מאן דלא אשתמודע גביה, ולא אתרשים קמיה.

מה פתיב באלימלך. ושם האיש אלימלך, פיון דאתרשים לגביה, אסטין בדינא עלוהי, עד דקטל ליה. דכתיב, וימת אלימלך. פיון דשרי ביה שארי בבנוי וכולא בעונשא דדיינא, דלית ענשא בענשא דדינא. די לא יימא דיינא דאיהו אתענש בלחודוי, אלא איהו ובנוי וכל בייתיה יתפסון בחובא דדינא.

דיינא, אית ליה למירדף ולמדע בתר עובדי דבני מתא, דאיהו איתפס בחובביהו. דלא יימא דיינא, אנא למידן דינא בין גברא לחבריה, ולא יתיר. אלא כל עובדי מתא תלויין על קודליה. ואי אטים עינוי מעובדי מתא, איהו אתפס בחובביהו.

אלימלך יכול הוי למיקם ולאגנא על דריה, וזפאה הוה. בשעתא דאיתער קודשא בריה הוא בדינא על עלמא, אשגח בראשיהן דעמא, ובצעא לחפיא על אלימלך. בקדמיתא מה פתיב. איש סתם, ולא כתיב מאן הוא. מיד קם מקטרגא ואמר, ושם האיש אלימלך, דאתרשים איהו ואשתמודע הוא וכל בייתיה.

מבאן אוליפנא, דלית דיינא בכל דרא ודרא,